

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 8^{ης} ΙΟΥΝΙΟΥ 1950

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΟΡΛΑΝΔΟΥ

ΠΡΑΞΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

ΔΕΞΙΩΣΙΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΠΡΕΣΒΕΙΑΣ

‘Η Ἀκαδημία ὑπεδέχθη τὴν ἐν Ἀθήναις εὐρισκομένην Κυπριακὴν Πρεσβείαν, τὴν δόπιαν προσεφώνησεν δ κ. **Γεώργιος Μαριδάκης**. Ἐν συνεχείᾳ ἔχαιρέτισεν αὐτὴν καταλλήλως δ κ. **Γ. Σωτηρίου**. Ἐκ μέρους τῆς Πρεσβείας ἀντεφώνησεν δ Πρόεδρος αὐτῆς Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κυρινείας κ. Κυπριανὸς ἀναφωνήσας τέλος ὑπὲρ τῆς ἐνώσεως τῆς Κύπρου μετὰ τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος.

‘Ο κ. **Γ. Μαριδάκης** λαβὼν ἐν ἀρχῇ τὸν λόγον εἶπε τὰ ἔξῆς.

Μὲ χαρὰν ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν βλέπει εἰς τὸ ἀκροατήριον παρακολουθοῦντας τὴν σημερινὴν συνεδρίαν τοὺς προβούλους καὶ ἐκδίκους τῶν ἀδελφῶν Κυπρίων.

Πανιερώτατε,

‘Ἐν ὀνόματι τῆς Ἀκαδημίας, Σᾶς ἀπευθύνω ἐγκάρδιον χαιρετισμόν.

‘Η στιγμὴ αὐτὴ προσωπικῶς μοῦ εἶναι ίδιαιτέρως συγκινητική. Μοῦ ἐνθυμίζει μίαν ἄλλην στιγμήν. Πρὸ δημίσεος αἰῶνος εἰς τὸ ταπεινὸν Σχολεῖον μιᾶς μικρᾶς νήσου τῶν Κυκλαδῶν, ἔνας ἐκ τῶν ἀφανῶν δημιουργῶν τῆς Ἑλληνικῆς ἐνότητος καὶ τῆς Ἑλληνικῆς δυνάμεως, δ δημοδιδάσκαλος τοῦ χωρίου, λαμβάνων ἀφορμὴν ἐκ τοῦ φλέγοντος τότε κορητικοῦ ζητήματος μᾶς ἔξετύλιξεν ἐνα χάρτην, μᾶς ἔδειξε τὴν Κορήτην, μᾶς ἔδειξε κατόπιν ἄλλα μέρη, μᾶς ἔδειξε καὶ ἄλλας νήσους. Τὸ βλέμμα του ἐν τέλει ἐσταμάτησεν εἰς τὴν Κύπρον. ‘Ολα αὐτὰ τὰ μέρη, μᾶς εἶπε, τὰ κατοικοῦν ἀδελφοί μας, τὰ κατοικοῦν Ἑλληνες. Ἀφοῦ ἡ Μοῖρα μοῦ

ἐπεφύλασσε καὶ τὴν μεγάλην εὐτυχίαν τῆς παρούσης στιγμῆς, εὐγνωμονῶ τὸν Θεόν, διότι ἀπὸ τῶν χρόνων ἐκείνων μοῦ ἐδημιουργησε τὴν ἀπαραίτητον ψυχικὴν προδιάθεσιν, διὰ νὰ ἐκπληρώσω προσηκόντως τὸ καθῆκον, εἰς τὸ ὅποιον αὐτομάτως μὲ καλεῖ ἡ Ἰδιότης μου ὡς Προέδρου τοῦ Ἀνωτάτου Πνευματικοῦ Ἰδρύματος τῶν Ἑλλήνων.

Πάντες ἡμεῖς οἱ στεγαζόμενοι εἰς τὴν λαμπρὰν αὐτὴν αἴθουσαν, ἀναζητοῦντες εἷς τε τὰ φυσικὰ καὶ τὰ κοινωνικὰ φαινόμενα τὰς πρώτας αὐτῶν αἰτίας καὶ τὴν βαθυτέραν των οὐσίαν πιστεύομεν εἰς τὸν κόσμον τῶν ἴδεων καί, πρὸ παντός, εἰς τὴν ἴδεαν τοῦ δικαίου. Τὸ δίκαιον ἔξωραῖται τὴν ζωὴν, πρὸ παντὸς διότι μόνον πρὸ τῆς δυνάμεως τοῦ δικαίου σταματᾷ καὶ κάμπτεται πᾶσα καὶ ἡ μεγαλειτέρα ὑλικὴ δύναμις. Ὁ μεγαλοφυέστερος χειριστὴς τῆς ὑλικῆς δυνάμεως, ὁ Ναπολέων, ἥναγκάσθη ἐν τέλει νὰ διολογήσῃ, «Γνωρίζετε τὶ μὲ ἔξεπληξε περισσότερον εἰς τὸν κόσμον αὐτόν. Ἡ ἀδυναμία τῆς ὑλικῆς δυνάμεως. Εἰς τὸν κόσμον δὲν ὑπάρχουν παρὰ μόνον δύο πράγματα. Τὸ ξίφος καὶ τὸ πνεῦμα. Τελικὸς δμῶς καὶ δριστικὸς νικητής εἶναι πάντοτε τὸ πνεῦμα».

‘Ο ἀγώνων μεταξὺ τοῦ ξίφους καὶ τοῦ πνεύματος εἶναι ὁ αὐτός, τόσον, ὅταν ἔναντι τοῦ δικαίου παρατάσσεται ἡ ὥμη βίᾳ, ὅσον καὶ ὅταν ἀντίπαλον τοῦ δικαίου προβάλλει τὸ πολιτικὸν συμφέρον, ὅπως ἀπέδειξεν ὁ Θουκυδίδης εἰς τὸν ἀθάνατον διάλογον μεταξὺ Μηλίων καὶ Ἀθηναίων. Ἀκριβῶς δὲ εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο, εἰς τὴν σύγκρουσιν μεταξὺ δικαίου καὶ πολιτικοῦ συμφέροντος, καταδεικνύεται ἡ ὑπεροχὴ τῶν μεγάλων πολιτικῶν ἀνδρῶν.

‘Ανερχομένους τὰς κλίμακας τῆς Ἀκαδημίας, Πανιερώτατε, σᾶς παρηκολούθει τὸ βλέμμα τοῦ Gladston τὸν δοποῖον μαρμαρόγλυπτον ὑψωσεν ἡ Ἑλληνικὴ εὐγνωμοσύνη. ‘Οταν, ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἀγγλικοῦ Κοινοβουλίου ἔφθασεν οὗτος εἰς τὰς Ἰονίους νήσους, οἱ δὲ ἐπιφροτισμένοι μὲ ἀποστολὴν οἶλαν καὶ ἡ ἴδικὴ σας, τοῦ ἔθεσαν τὸ ζήτημα τῆς ἐνώσεως, Ecco l'inganno = ἰδοὺ ἡ πλάνη, ἀπήντησεν εἰς τὴν μόνην γλῶσσαν, εἰς ἥην ἡδύνατο νὰ διαλεχθῇ μετὰ τῶν Ἰονίων. ‘Αλλὰ δ Gladston, ἐὰν ἥγνοι τὴν νεωτέραν Ἑλληνικήν, ἐγνώριζεν δμῶς τὴν γλῶσσαν τοῦ Ὄμηρου. Ἐγνώριζεν ἐπομένως, ὅτι δ Ὄμηρος, τὴν συνθήκην, τὴν σύμβασιν, ἐκφράζει διὰ τῆς λέξεως «ἀρμονία» (Ιλιάς X, 255), ὅπερ σημαίνει, ὅτι πᾶν ὅτι ἔξυπηρετεῖ τὸ ἴδιον συμφέρον, δὲν στηρίζεται δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ δικαίου, δὲν εἶναι ὠραῖον, δὲν εἶναι ἀρμονικόν. Καὶ δ Gladston πεισθεὶς ὅτι ἐλάχιστα ἦτο ὠραῖον καὶ διόλου ἀρμονικόν, ὅσον περισσότερον προσεφέροντο τὰ ἀναμφισβήτητα ἀγαθὰ τῆς Ἀγγλικῆς διοικήσεως, τόσον περισσότερον νὰ δυναμώνῃ ἡ νοσταλγία πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν πενίαν, ἔσπευσεν εἰς τὸ Λονδίνον καὶ ἐτρωτοστάτησεν εἰς τὴν ἄρσιν τῆς δυσαρμονίας. Εἶναι δὲ χαρακτηριστικόν, ὅτι συγχρόνως

μὲ τὴν ἀπόδοσιν τοῦ δικαίου εἰς τὰς Ἰονίους, ἀπέδωκεν ἡ Ἀγγλία τὸ δίκαιον καὶ εἰς τὰ ἴδια της τέκνα καὶ κατὰ ποῶτον εἰς τὰ τέκνα της τὰ ἀποικήσαντα τὸν Καναδᾶν, ἅτινα καθὸ δὲνηλικιωθέντα ἔχει φρέστησεν ἀπὸ τοῦ Κοινοβουλίου τοῦ Westminsta καὶ ἐπέτρεψεν, ὅπως ἔχουν ἴδιον Κοινοβούλιον, δημιουργηθείσης οὗτων νέας ἐννοίας τῆς ἐννοίας, τοῦ Dominion, διὰ τῆς δοπίας μὲ τὴν χαρὰν τὴν δοπίαν ἔδωκεν ἡ Ἀγγλία εἰς τοὺς λαοὺς νὰ αὐτοδιοικῶνται καὶ νὰ συναισθάνωνται ἑαυτοὺς ὑπευθύνους, ἐπομένως καὶ ἐλευθέρους, κατώρθωσε τὸ ίστορικὸν θαῦμα νὰ ἐνώσῃ αὐτοὺς ἐν δημοτιμίᾳ πρὸς ἄλλήλους καὶ πρὸς τὴν μητέρα των, εἰς μίαν ἀρραγῆ καὶ ἐπὶ μόνου τοῦ δικαίου στηριζομένην ἐνότητα.

Ἄλλὰ καὶ ὁ ἀντίπαλος τοῦ Gladston ὁ Disraeli δὲν ὑστέρησεν εἰς ἀντιπάθειαν πρὸς τὴν δυσαρμονίαν. Ἡ ὑλικὴ δύναμις καταθλίβουσα καὶ πιέζουσα ἐπροχώρησε πρὸς Νότον καὶ ἀντίκρυσε τὰς ὁραίας μας θαλάσσας. Κατέναντι τῆς ὑλικῆς αὐτῆς δυνάμεως οὐδὲν ἔτερον ὑπῆρχε παρὰ μόνον τὸ πνεῦμα τῶν αἰώνων. Εἰς τὸ ξύφος ἀντετάχθη καὶ πάλιν ἡ δύναμις τοῦ πνεύματος. Ἡρκεσεν ἐν ἀπλοῦ σημείωμα τοῦ Βενιαμίν Δισραέλι πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τῶν Σιδηροδρόμων Βερολίνου - Κολωνίας, ὅπως τοῦ κρατηθῆ διαμέρισμα, ἵνα αἱ ωσσικαὶ στρατιαὶ ἐπιστρέψουν εἰς τὸν Βορρᾶν καὶ ἀποκαθισταμένου τοῦ δικαίου, παραμείνῃ θεματοφύλαξ μὲν τῶν βορείων μας ἐπαρχιῶν ἡ Τουρκία, ὁ δὲ Βρετανικὸς στόλος ἐμφανισθῇ ὡς μεσεγγυοῦχος εἰς τὴν Κύπρον.

Καὶ ἔρχεται τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, διότι πιστεύομεν εἰς τὴν ἴδεαν τοῦ δικαίου πιστεύομεν εἰς τὴν ἴδεαν τῆς Ἑλλάδος πιστεύομεν εἰς τὸ Ἑλληνισμὸν ὅχι μόνον τὸν δημιουργὸν ἀλλὰ καὶ τὸν φρουρὸν τῆς Εὐρώπης.

Μὲ τὴν αἰσιόδοξον αὐτὴν πίστιν, σᾶς χαιρετίζω καὶ πάλιν ἐν ὀνόματι τῆς Ἀκαδημίας, καὶ σᾶς εὐχαριστῶ διὰ τὴν τιμὴν νὰ ἔλθετε νὰ μᾶς παρακολουθήσητε συνεδριάζοντας.

Ἐν συνεχείᾳ λαβὼν τὸν λόγον ὁ ἀκαδημαϊκὸς κ. Γεωργ. Σωτηρίου εἶπε τὰ ἀκόλουθα :

Θὰ παρεκάλουν νὰ ἐπιτρέψητε καὶ εἰς ἐμὲ ποὺ συνδέομαι κάπως στενώτερον μὲ τὴν Κύπρον λόγῳ τῶν μελετῶν μου περὶ τῶν Βυζαντινῶν μνημείων τῆς Μεγαλονήσου νὰ ἀπευθύνω ὀλίγας λέξεις ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς παρουσίας εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῆς Κυπριακῆς Πρεσβείας.

Μὲ εὔλογον συγκίνησιν βλέπω καὶ ἐγὼ νὰ παρευρίσκωνται μεταξύ μας προσφιλῆ πρόσωπα τῆς Κυπριακῆς Πρεσβείας, ποὺ ἥλθαν νὰ διατυπωθούν τὸν πόθον τοῦ Κυπριακοῦ Λαοῦ νὰ ἐνωθῇ μὲ τὴν Μητέρα Ἑλλάδα, τὸν Πρόεδρόν της τρόφιμον τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου μας καὶ μέλη της τὸν

κ. Λανίτην γνωστὸν παλαιμάχον τῆς Κύπρου καὶ τὸν κ. Λοιζίδην ἀκάματον σύνδεσμον μεταξὺ Κύπρου καὶ Ἐλλάδος.

Τὴν Κύπρον ἐπεσκέψθην δύο φορὰς κατόπιν προσκλήσεως τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς τῆς νῆσου μὲ τὴν χαρὰν τοῦ ἐρευνητοῦ τῶν Βυζαντινῶν τῆς μνημείων διὰ νὰ μελετήσω τὴν Ἀγίαν Νῆσον, ὅπως τὴν ἀποκαλεῖ εἰς τὸ χρονικόν του δ Μαχαιρᾶς διὰ τὸ πλῆθος τῶν Ἀγίων τῆς καὶ τῶν Ναῶν της. Περιῆλθον ὀλόκληρον τὴν νῆσον καὶ ἔχω ἀλησμονήτους ἀναμνήσεις. Ὅπου καὶ ἀν ἐπήγαινα ἔβλεπα τὰ πρόσωπα νὰ ἥλεκτρίζωνται, ὅταν ἥκουν ὅτι ἔχομαι ἀπὸ τὴν Ἐλλάδα.

Τὸ συμπέρασμα τῆς ἐρεύνης μου ἐκθέτω εἰς τὸ ἔργον μου τὰ Βυζαντινὰ μνημεῖα τῆς Κύπρου, τὸν πρῶτον τόμον τοῦ διοίου ἔξεδωκεν ἡ Ἀκαδημία δαπάναις τῆς Ἑκκλησίας Κύπρου, ἥτις προσεφέρθη εἰς τὴν δαπάνην ἐκδόσεως καὶ τοῦ δευτέρου τόμου καὶ διὰ τοῦ ἐκφράζω τὰς ἀπειρούς εὐχαριστίας μου.

Ἡ Κύπρος καὶ ὡς ἐλευθέρᾳ ἐπαρχίᾳ τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους, καὶ ὑπὸ τοὺς Φοάγκους καὶ ὑπὸ τοὺς Τούρκους καὶ τώρα ὑπὸ τοὺς Ἀγγλους ἔζησε καὶ ζῇ τὸν ἴδιον τῆς πνευματικὸν καὶ καλλιτεχνικὸν βίον μὲ τὰς φίζας πάντοτε εἰς τὴν μητρικὴν Ἐλληνικὴν γῆν.

Ἀπὸ τὰς Ἰστορικὰς περιπετείας τῆς, ἡ ἔλληνικὴ Κύπρος ἀντλεῖ τὴν Ἐθνικὴν δύναμιν, ἡ διοία ἐπιτρέπει νὰ πιστεύωμεν ὅτι εἰς προσεχὲς μέλλον θὰ ἐπιτύχῃ ευόδωσιν τοῦ σκοποῦ της. Εὔχομαι μαζὶ μὲ δλους τοὺς συναδέλφους συντόμως νὰ δεχθῶμεν εἰς τὰς Ἀθήνας τοὺς ἀδελφούς μας Κυπρίους ἐλευθέρους πλέον.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ

ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΚΤΠΡΙΑΚΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΡΕΣΒΕΙΑΣ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΚΤΡΗΝΕΙΑΣ ΚΟΥ ΚΤΠΡΙΑΝΟΤ.

Κύριε Πρόεδρε τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν,

Κύριοι Ἀκαδημαϊκοί,

‘Ο χαιρετισμός, τὸν διοῖον ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν ἀπευθύνει σήμερον πρὸς ἡμᾶς, εὐρίσκει βαθυτάτην ἀπήχησιν εἰς τὰς καρδίας τοῦ Κυπριακοῦ Λαοῦ. Ἡ συμπαράστασις τοῦ πνευματικοῦ κόσμου τῆς Ἐλλάδος εἰς ἀγῶνα ἰερόν, βασιζόμενον ἐπὶ τῶν ἀρχῶν καὶ ἐπὶ τῶν ἐπιδιώξεων αὐτοῦ τοῦ ἀθανάτου Ἐλληνικοῦ πνεύματος, ἀποτελεῖ πολύτιμον συμβολὴν εἰς τὸ ἔργον ἡμῶν.

Σᾶς εὐχαριστοῦμεν καὶ σᾶς εὐγνωμονοῦμεν.

Μὲ τὸν πνευματικὸν ἄλλως τε κόσμον τῆς Ἐλλάδος, μὲ τὸ «κλεινὸν» αὐτὸν Ἀστι τῆς Παλλάδος, μᾶς συνδέουν μακροὶ καὶ στενοὶ δεσμοί. Εἰς τὴν ἔνδοξον

αὐτὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν, ὅπου ἐδίδασκεν δὲ Σωκράτης καὶ ἐφίλοσόφει δὲ Πλάτων, ὃδουσε τὴν Σχολὴν τῶν Στωϊκῶν Ζήνων δὲ Κιτιεύς, τὸν δποῖον τιμῆς ἔνεκεν ἔθαψαν οἱ Ἀθηναῖοι εἰς τὸν Κεραμεικὸν καὶ πολλαχῶς ἐτίμησαν. Καὶ στεναὶ ἐξηκολούθησαν αἱ πνευματικαὶ σχέσεις τῆς κυρίως Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἀκριτῆς ἐκεῖ κάτω Ἑλλάδος, τῆς Κύπρου, καὶ δὲ διαδρομὴν τῆς Ἰστορίας.

Οὕτε δύναται νὰ εἶναι ξένον πρὸς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν Ἀθηνῶν τὸ γεγονός ὃτι διαπρεπής Κύπριος, ὁ Ἰλαρίων Κιγάλας ὃδουσε εἰς τὴν Κεφαλληνίαν τὸ πρῶτον μετὰ τὴν ἀλώσιν Πανεπιστήμιον, τὸ «Πανδιδακτήριον», ὅπως τὸ δόνόμασεν.

Ἄλλὰ καὶ αἱ νεώτεραι πνευματικαὶ μας σχέσεις ὑπῆρξαν στενώταται. Δύο Κύπριοι, οἱ ἀείμνηστοι Σαρίπολοι, ἐτίμησαν τὰς ἐδρας τοῦ Πανεπιστημίου καὶ Κύπριος ὁ ἀλησμόνητος Σῖμος Μενάρδος ὑπῆρξεν ἐκ τῶν πρώτων Ἀκαδημαϊκῶν καὶ ὁ πρῶτος Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ ἀνωτάτου τούτου πνευματικοῦ ὄργανου, τὸ δποῖον τόσον λαμπρῶς συνεχίζει τὴν παράδοσιν τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Πλάτωνος.

Παλαιοὶ καὶ νέοι δεσμοὶ μᾶς συνδέουν στενώτατα. Καὶ ἡ Κύπρος ἐλπίζει καὶ πέποιθεν, ὃτι οἱ πνευματικοὶ αὐτοὶ δεσμοὶ θὰ ἐνισχυθῶσιν αὔριον, ὅταν ἡ Ἑλληνικωτάτη Πατρίς μας ἐνωθῇ καὶ δογανικῶς μετὰ τῆς ἐλευθέρας Μητρός.

Εἰς τὸν ἵερον Ἐνωτικόν μας ἀγῶνα ἐπικαλούμεθα σθεναρὰν τὴν συμπαράστασιν τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν. Καὶ δὲν ἔχομεν οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν ὃτι ἡ Ἀκαδημία αὐτή, πριωτοπόρος Μήτηρ τῶν Ἀκαδημιῶν ὄλοκλήρου τοῦ κόσμου, θὰ ἀπευθυνθῇ πρὸς ὅλας τὰς ἀδελφὰς Ἀκαδημίας, διαφωτίζουσα ταύτας περὶ τῆς Πανελλήνιου διὰ τὴν Κύπρον ἀξιώσεως καὶ συμβάλλουσα τὰ μέγιστα εἰς τὴν πραγματοποίησιν τοῦ Πανεθνικοῦ αἰτήματος περὶ Ἐνώσεως τῆς Κύπρου μετὰ τῆς Μητρός Ἑλλάδος.

Κύριε Πρόεδρε,

Κύριοι Ἀκαδημαϊκοί,

Ἐνδιόγω ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας τὸ ὑψηλὸν καὶ ἵερον ἔργον τῆς Ἀκαδημίας καὶ ἐπικαλοῦμαι ἐπ' αὐτὴν καὶ Ὅμας τὴν θείαν ἀντίληψιν.

Τὸ πνεῦμα τῶν ἐλευθέρων ἀνθρώπων, ἀδέσμευτον ὑπὸ τῶν οἰωνδήποτε τύπων, ἰστάμενον εἰς τὸ ὕψος τῶν παραδόσεων ποὺ ἀφῆκεν εἰς αὐτὸν ἡ ἐνδοξοτέρα Ἰστορία τοῦ κόσμου, ἃς σταθῇ κάτω ἀπὸ τὴν ἵερὰν σημασίαν τῆς Ἐνώσεως, βιηθοῦν ἡμᾶς, ἐνισχῦον ἡμᾶς, συμπαραστάτης ἡμῶν γενναῖος μέσα εἰς τὸν πλατὺν δρόμον τῶν Ἐθνικῶν μας περιφραμένων.